

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอลานกระบือ

ปีงบประมาณ 2566

คำนำ

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอลานกระบือ ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน โดยวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนตามมาตรฐานCOSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission) เพื่อกำหนดมาตรการสำคัญเร่งด่วนเชิงรุกในการป้องกันการทุจริต การบริหารงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐ ที่เป็นปัญหาสำคัญและพบบ่อย นอกจากนี้ยังนำความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนที่ได้มา จัดทำเป็นแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตเพื่อเป็นการตอบสนองนโยบายของรัฐบาล และตามพันธะสัญญาข้อที่ ๘ ว่าด้วยการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล ของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข ต่อไป

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอลานกระบือ
25 มีนาคม 2566

สารบัญ

	<u>หน้า</u>
ส่วนที่ 1 บทนำ	
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์	1
การประเมินความเสี่ยงการทุจริต มีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายใน	1
การวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต	2
รูปแบบของการทุจริตที่สามารถนำมาวิเคราะห์ความเสี่ยง 9 รูปแบบ	3
กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	4
ประเภทของความเสี่ยงการทุจริต	5
นิยาม	5
ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต 9 ขั้นตอน	6
ส่วนที่ 2 การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	7
การเตรียมการเพื่อประเมินความเสี่ยง หลักการและเหตุผล	7
ขั้นตอนที่ 1 การระบุความเสี่ยง	8
ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง	9
ขั้นตอนที่ 3 เมทริกส์ระดับความเสี่ยง	9
ขั้นตอนที่ 4 การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยง	11
ขั้นตอนที่ 5 แผนบริหารความเสี่ยง	12
ขั้นตอนที่ 6 การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวัง	13
ขั้นตอนที่ 7 จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง	13
ขั้นตอนที่ 8 การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง	14
ขั้นตอนที่ 9 การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง	14
ส่วนที่ 3 การประเมินความเสี่ยงการทุจริต สำนักงานสาธารณสุขอำเภอลานกระบือ	15
ขั้นเตรียมการ การเตรียมข้อมูล	16
ขั้นตอนที่ 1 การระบุความเสี่ยง	17
ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง	17
ขั้นตอนที่ 3 เมทริกส์ระดับความเสี่ยง	18
ขั้นตอนที่ 4 การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยง	21
ขั้นตอนที่ 5 แผนบริหารความเสี่ยง	22
ขั้นตอนที่ 6 การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวัง	23
ขั้นตอนที่ 7 จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง	25
ขั้นตอนที่ 8 การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง	26
เอกสารอ้างอิง	28

ส่วนที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

สำนักงาน ป.ป.ท. ในฐานะเลขานุการ คอตช. ได้พัฒนาแนวทางการดำเนินการเพื่อวางระบบการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตประพตติมิชอบในส่วนราชการ ขับเคลื่อนผ่าน ศปท. โดยสำนักงาน ป.ป.ท. ได้เริ่มและขับเคลื่อนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นต้นมา โดยมีกรอบแนวความคิดที่ใช้ควบคู่กับการบริหารจัดการองค์กรที่เชื่อว่าสามารถนำไปสู่การลดการทุจริตประพตติมิชอบและนำพาหน่วยงานไปสู่การเป็นหน่วยงานใสสะอาด แนวคิดตามหลักธรรมาภิบาลที่ดี (Good Governance) ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพโปร่งใสและน่าเชื่อถือ โดยการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กรจะช่วยเป็นหลักประกันองค์กรในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบปัญหาก็น้อยกว่าองค์กรอื่นหรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันไว้ล่วงหน้า ประกอบกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) แผนแม่บทที่ ๒๑ การต่อต้านการทุจริตและประพตติมิชอบที่มุ่งเน้นให้ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพตติมิชอบ แผนย่อยที่ ๑ การป้องกันการทุจริตและประพตติมิชอบ สนับสนุนให้การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอน การดำเนินงาน โดยการพัฒนาเครื่องมือเพื่อสร้างความโปร่งใส มุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมและมาตรการในการต่อต้านการทุจริตที่มีประสิทธิภาพและเท่าทันต่อพลวัตของการทุจริต รวมถึงการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการระบบหรือแนวทางในการจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต

วัตถุประสงค์

- 1 เพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดความเสียหายต่อการทุจริตในหน่วยงาน
- 2 เพื่อกำหนดแนวทางในการป้องกัน ควบคุม หรือลดความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดความเสียหายต่อการทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในหน่วยงาน
- 3 เพื่อแสดงความมุ่งมั่นในการบริหารราชการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การประเมินความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้า จากทุกภาระงานร่วมกัน โดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยงเป็นการ สอบทาน เป็นลักษณะ Post-Decision ควบคุมและตรวจสอบโดยใช้อำนาจกฎหมายหน่วยงานของทางราชการ จะเน้นที่การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ (Compliance)

การวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต

ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง การวัดความสามารถที่จะดำเนินการให้วัตถุประสงค์ของงาน ประสบความสำเร็จภายใต้การตัดสินใจ งบประมาณ กำหนดเวลา และข้อจำกัดด้านเทคนิคที่เผชิญอยู่ความเสี่ยงจึงอาจเกิดขึ้นให้ตลอดเวลา อันเนื่องมาจากความไม่แน่นอน และความจำกัดของทรัพยากร การ

จัดการความเสี่ยง หรือการบริหารความเสี่ยง (Risk Management) หมายถึง การ จัดการความเสี่ยงทั้งใน กระบวนการในการระบุวิเคราะห์ (Piac Arralysis) ประเมิน (Hiss Assessment) ดูแล ตรวจสอบ และควบคุมความเสี่ยง ที่สัมพันธ์กับกิจกรรม หน้าที่ และกระบวนการทำงาน เพื่อให้องค์กรลดความเสียหายจากความเสี่ยงมากที่สุด อันเนื่องมาจากภัยที่องค์กรต้องเผชิญในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เรียกว่า อุบัติภัย (Accident)

การทุจริต (Corruption) หมายถึง การใช้อำนาจที่ได้มาหรือการใช้ทรัพย์สินที่มีอยู่ในทาง มีชอบด้วยกฎหมาย เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือผู้อื่น หรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์ของผู้อื่น การ ทุจริตอาจเกิดได้หลายลักษณะ อาทิ การติดสินบนหรือการรับสินบน โดยอาจเป็นเงินหรือสิ่งของ หรือประโยชน์ อื่นใด การมีผลประโยชน์ทับซ้อน การ ฉ้อฉล การฟอกเงิน การยกยอกการปกปิดข้อเท็จจริง การขัดขวาง กระบวนการยุติธรรม เป็นต้น

การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการทุจริต หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เป็นระบบในการ บริหารงานปัจจัยและควบคุมกระบวนการปฏิบัติงาน เพียงมูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการทุจริต ซึ่งประเภทของความเสี่ยงสามารถจำแนกได้ ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk : S) หมายถึง ความเสี่ยงเกี่ยวกับการกำหนดแผน กลยุทธ์ แผน ดำเนินการ และการนำแผนดังกล่าวไปปฏิบัติอย่างไม่เหมาะสม นอกจากนี้ยังรวมถึงการ เปลี่ยนแปลงจากปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกอันส่งผลกระทบต่อข้อกำหนดกลยุทธ์หรือการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หลัก เป้าหมาย และแนวทางการดำเนินงานขององค์กร

๒. ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational Risk : D) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติงานของแต่ละกระบวนการ หรือกิจกรรมภายในองค์กร รวมทั้งความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ ข้อมูลด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและข้อมูลความรู้ต่างๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของกระบวนการทำงาน และการบรรลุวัตถุประสงค์หลักขององค์กรในภาพรวม

๓. ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทางการเงิน (Financial Risk : F) เป็นความ เสี่ยงเกี่ยวกับการ บริหารงบประมาณและการเงิน เช่น การบริหารการเงินที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสมให้ขาด ประสิทธิภาพและไม่ทันต่อ สถานการณ์ หรือเป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการเงิน เช่น การประมาณ การงบประมาณไม่เพียงพอ และไม่สอดคล้อง กับขั้นตอนการดำเนินการ

๔. ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามระเบียบ (Compuanoe Risk : c) เกี่ยวข้อง กับการปฏิบัติตาม กฎระเบียบต่าง ๆ โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดเป็นความเสี่ยงเนื่องจากความไม่ชัดเจนความ ไม่ทันสมัย หรือความไม่ ครอบคลุมของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ รวมถึงการทำนิติกรรมสัญญาการร่างสัญญาที่ไม่ครอบคลุมการ ดำเนินงาน

รูปแบบของการทุจริตที่สามารถนำมาวิเคราะห์ความเสี่ยง สามารถแบ่งได้ 9 รูปแบบ ดังนี้

1. การรับผลประโยชน์ต่างๆ (Accepting: benefits) คือการรับสินบน รับของขวัญหรือ ผลประโยชน์ในรูปแบบอื่นที่ไม่เหมาะสม และมีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ เช่นหน่วยงานราชการรับเงินบริจาคสร้างสำนักงานจากนักธุรกิจ หรือบริษัทธุรกิจที่ เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานการใช้งบประมาณของรัฐเพื่อจัดซื้อจัดจ้างแล้วเจ้าหน้าที่ได้รับของแถมหรือผลประโยชน์อื่นตอบแทน

2. การทำธุรกิจกับตัวเอง (Self-dealing) หรือเป็นคู่สัญญา (Contracts) คือ สถานการณ์ที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานที่ตนสังกัด เช่น การใช้ตำแหน่งหน้าที่ ทำให้หน่วยงาน ทำสัญญาซื้อสินค้าจากบริษัทของตนเอง หรือจ้างบริษัทของตนเองเป็นที่ปรึกษา หรือซื้อที่ดินของตนเองในการ จัดสร้างสำนักงาน

3. การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งสาธารณะหรือหลังเกษียณ (Post-Employment) คือ การไปทำงานหลังออกจากงานเดิม โดยใช้ความรู้ ประสบการณ์ หรืออิทธิพลจากที่เคยดำรงตำแหน่งมารับ งาน หรือเอาประโยชน์ให้กับตนเองหรือพวกพ้อง

4. การทำงานพิเศษ (Outside employment or Moonlighting) คือ การเป็นที่ปรึกษาและการจ้างงานให้แก่ตนเอง รวมถึงการใช้ตำแหน่ง สถานภาพการทำงานสาธารณะในการเข้าไปเป็นนายจ้างของภาคเอกชน หรือเป็นเจ้าของ นอกจากนี้ยังรวมถึงการใช้เวลา และเครื่องมือของรัฐในการทำงานพิเศษภายนอกที่ไม่ใช่อำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานด้วย

5. การรับรู้ข้อมูลภายใน (Inside information) คือการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐรู้เห็นในข้อมูลลับของทางราชการแล้วนำข้อมูลไปเปิดเผยเพื่อรับสิ่งตอบแทนที่เป็นประโยชน์ในรูปแบบของเงินหรือผลประโยชน์อื่นๆหรือนำข้อมูลไปเปิดเผยให้แก่ญาติหรือพวกพ้องในการแสวงหาผลประโยชน์จากข้อมูลนั้นๆ

6. การใช้ทรัพย์สินของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนตัว (Using your employer's property for private advantage) เช่น การนำเครื่องใช้สำนักงานต่าง ๆ กลับไปใช้ที่บ้าน การนำรถยนต์ของ สำนักงานไปใช้เพื่องานส่วนตัว

7. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง (Pork barreling) เช่น การที่รัฐมนตรีอนุมัติโครงการของกระทรวงไปลงในพื้นที่ หรือบ้านเกิดของตนเองหรือการใช้งบประมาณสาธารณะเพื่อการหาเสียงเลือกตั้ง

8. การใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์แก่เครือญาติหรือพวกพ้อง (Nepotism)

9. การใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐหรือหน่วยงานของรัฐอื่น

กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

กรอบตามหลักของการควบคุมภายในองค์กร (Control Environment) ตามมาตรฐาน COSO 2013 (Committee of Sponsoring Organizations 2013) ซึ่งเป็นมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับมาตั้งแต่เริ่มออกประกาศใช้เมื่อปี 1992 โดยกำหนดให้มีการควบคุมภายใน การเพิ่มเติมเรื่องการสอดส่องในภาพรวมของการกำกับดูแลกิจการ ดังนั้น การควบคุมภายในจึงถือว่ามีสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะตอบสนองต่อความคาดหวังของกิจการในการป้องกันเฝ้าระวังและตรวจสอบการทุจริตภายในกิจการ

มาตรฐาน COSO 2013 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 17 หลักการ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 : สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

- หลักการที่ 1 - องค์กรยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม
- หลักการที่ 2 - คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแล
- หลักการที่ 3 - คณะกรรมการและฝ่ายบริหาร มีอำนาจการสั่งการชัดเจน
- หลักการที่ 4 - องค์กร จูงใจ รักษาไว้ และจูงใจพนักงาน
- หลักการที่ 5 - องค์กรผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ 2 : การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

- หลักการที่ 6 - กำหนดเป้าหมายชัดเจน
- หลักการที่ 7 - ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม
- หลักการที่ 8 - พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต
- หลักการที่ 9 - ระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ 3 : กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

- หลักการที่ 10 - ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
- หลักการที่ 11 - พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม
- หลักการที่ 12 - ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้

องค์ประกอบที่ 4 : สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)

- หลักการที่ 13 - องค์กรมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ
- หลักการที่ 14 - มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ให้การควบคุมภายในดำเนินต่อไปได้
- หลักการที่ 15 - มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก ในประเด็นที่อาจกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ 5 : กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)

- หลักการที่ 16 - ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน
- หลักการที่ 17 - ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในทันเวลา และเหมาะสม

ทั้งนี้ องค์ประกอบการควบคุมภายในแต่ละองค์ประกอบและหลักการจะต้อง Present & Function (มีอยู่จริง และนำไปปฏิบัติได้) อีกทั้งทำงานอย่างสอดคล้องและสัมพันธ์กัน จึงจะทำให้การควบคุมภายในมีประสิทธิภาพ

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอลานกระบือ จะเน้นตามมาตรฐาน COSO 2013 องค์ประกอบที่ 2 หลักการที่ 8 ในเรื่องการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เป็นหลัก

กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงทุจริต มี 4 กระบวนการ ดังนี้

1. Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดซ้ำอีก
2. Detective : เผื่อระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบ ต้องสอดส่องตั้งแต่แรกตั้งข้อบ่งชี้ บางเรื่องที่น่าสงสัย ทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสแก่นักบริหาร
3. Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิดในส่วนพฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดขึ้นซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้อีก
4. Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกันป้องปรามล่วงหน้า ในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

ประเภทความเสี่ยงการทุจริต

- ด้านที่ 1 ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต
- ด้านที่ 2 ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจ และตำแหน่งหน้าที่
- ด้านที่ 3 ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

นิยาม

ทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (1) หมายถึง เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

ทุจริตต่อหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 4 หมายถึง การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

ผลประโยชน์ทับซ้อน สำนักงาน ก.พ. ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง สภาวะการณ์ สถานการณ์ หรือข้อเท็จจริงที่บุคคลซึ่งมีอำนาจหน้าที่ ที่จะต้องใช้ดุลยพินิจปฏิบัติหน้าที่ หรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามอำนาจหน้าที่เพื่อส่วนรวม เพื่อหน่วยงาน หรือเพื่อองค์กร แต่ตนเองมีผลประโยชน์ส่วนตนเกี่ยวข้องอยู่ในเรื่องนั้นๆ

ผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง สถานการณ์หรือการกระทำของบุคคล ไม่ว่าจะป็นนักการเมือง ข้าราชการ ผู้บริหาร มีผลประโยชน์ส่วนตนเข้ามาเกี่ยวข้องจนส่งผลกระทบต่อความตั้งใจหรือการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนั้น การกระทำดังกล่าวอาจเกิดขึ้นโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ทั้งเจตนาหรือไม่เจตนา หรือบางเรื่องเป็นการปฏิบัติสืบต่อกันมาจนไม่เห็นว่าเป็นสิ่งผิดปกติ

ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตประพตติมิชอบ หรือ อาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต

ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี 9 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การระบุความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ 3 เมทริกส์ระดับความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินการควบคุมความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ 5 แผนบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ 6 การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวัง

ขั้นตอนที่ 7 จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ 8 การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง

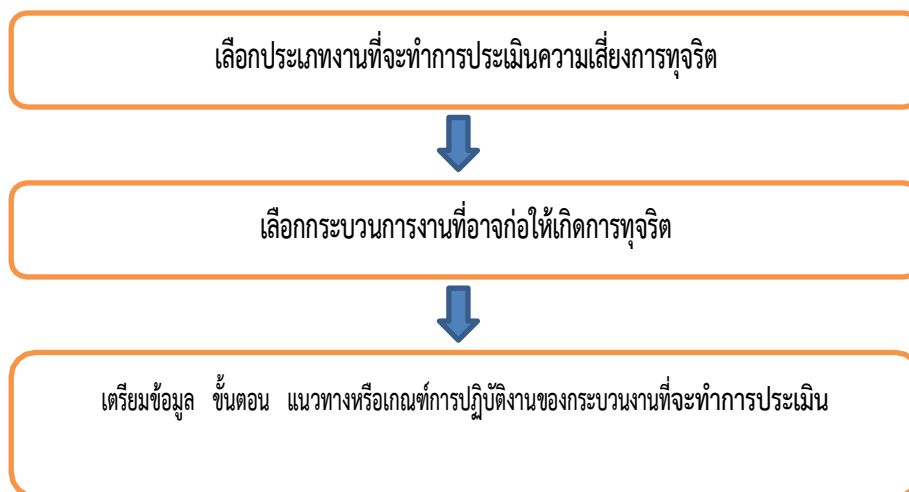
ขั้นตอนที่ 9 การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง

ส่วนที่ 2

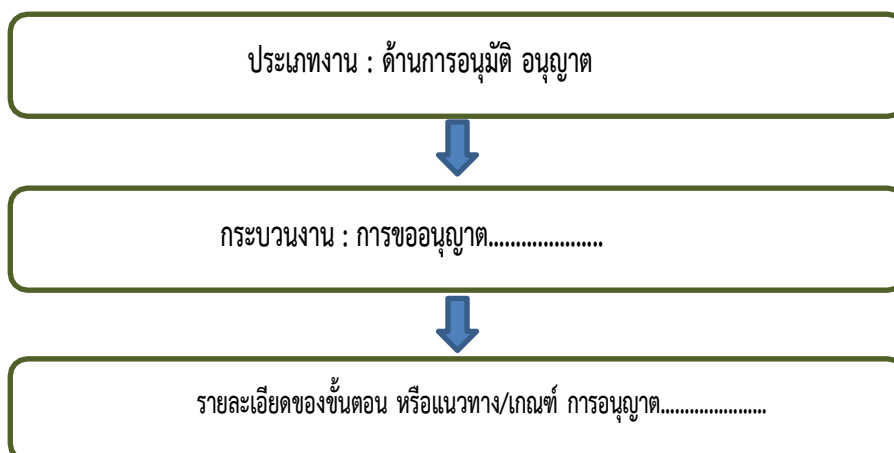
การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การเตรียมการเพื่อประเมินความเสี่ยง

ก่อนทำการประเมินความเสี่ยง ต้องทำการคัดเลือกประเภทงานที่จะทำการประเมิน ตามคู่มือจำแนกไว้ 3 ด้าน ได้แก่ ความเสี่ยงการทุจริตเกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ และความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ เมื่อคัดเลือกประเภทงานได้แล้ว ให้ทำการคัดเลือกกระบวนการงานจากประเภทงานด้านนั้นๆ โดยเฉพาะงานที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดการทุจริตสูง และจัดเตรียมข้อมูล ขั้นตอนการปฏิบัติงาน หรือแนวทางหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง แล้วจึงทำการประเมินความเสี่ยงตามขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 1 การระบุความเสี่ยง

นำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการในส่วนรายละเอียด ขั้นตอน หรือแนวทาง หลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัตินั้นย่อมประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อย ในการระบุความเสี่ยง ให้ทำการระบุความเสี่ยง โดยอธิบายรายละเอียดความเสี่ยงการทุจริต เช่น รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริต โดยไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว นำข้อมูลดังกล่าวมาจำแนกประเภทความเสี่ยง เป็น Know Factor หรือ Unknown Factor

Know Factor	- ความเสี่ยงทั้ง ปัญหา/พฤติกรรม ที่เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามี โอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติ มีตำนานอยู่แล้ว
Unknown Factor	- ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา/ พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น

ตาราง 1 ตารางระบุความเสี่ยง (Know Factor และ Unknown Factor)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยง การทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
		Know Factor	Unknown Factor
	ขั้นตอนหลัก..... ขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงการทุจริต 1..... 2..... 3.....		
	ขั้นตอนหลัก..... ขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงการทุจริต 1..... 2..... 3.....		

ตาราง 1 อธิบายรายละเอียดความเสี่ยงการทุจริต เช่น รูปแบบ พฤติการณ์การทุจริตจากขั้นตอนย่อยในการปฏิบัติงาน เฉพาะขั้นตอนที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น ความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูง มีประวัติอยู่ แล้ว ให้ใส่ ✓ ในช่อง Known Factor ถ้าไม่เคยเกิดมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตมีโอกาสดังกล่าว ให้ใส่ ✓ ในช่อง Unknown Factor

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

นำข้อมูลจากตาราง 1 มาวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงการทุจริตของแต่ละโอกาส / ความเสี่ยงการทุจริต โดยความหมายของสถานะความเสี่ยง มีรายละเอียด ดังนี้

- เขียว - ความเสี่ยงระดับต่ำ
- เหลือง - ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติควบคุมดูแลได้
- ส้ม - ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงานภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ
- แดง - ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตาราง 2 ตารางแสดงสถานะความเสี่ยง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยง การทุจริต	สถานะความเสี่ยง			
		เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
	ขั้นตอนหลัก..... ขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงการทุจริต				
	1.....				
	2.....				
	3.....				

ตาราง 2 นำรายละเอียดความเสี่ยงการทุจริตจากขั้นตอนย่อยในการปฏิบัติงานในช่อง Known Factor และ Unknown Factor จากตาราง ๑ นำแยกสถานะความเสี่ยงการทุจริตตามไฟสีจราจร โดยให้ใส่ ✓ ในช่อง

ขั้นตอนที่ 3 เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)

นำขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงการทุจริต จากตาราง 2 ที่มีสถานะความเสี่ยงระดับสูงจนถึงความเสี่ยงระดับสูงมาก ที่เป็นสีส้ม และสีแดง มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม ซึ่งได้จากระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง ที่มีค่า 1-3 คูณด้วย ระดับความรุนแรงของผลกระทบ ที่มีค่า 1-3 เช่นกัน โดยเกณฑ์ในการให้ค่า 1-3 มีดังนี้

3.1 ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง มีแนวทางในการพิจารณาดังนี้

-ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนการนั้นๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็น MUST หมายถึง มีความจำเป็นสูงของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตที่ต้องทำการป้องกัน ไม่ดำเนินการไม่ได้ ค่า MUST คือ ค่าที่อยู่ในระดับ 3 หรือ 2

-ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนรองของกระบวนการนั้นๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็น SHOULD หมายถึง มีความจำเป็นต่ำในการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต ค่าของ SHOULD คือ ค่าที่อยู่ในระดับ 1

3.2 ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีแนวทางในการพิจารณาดังนี้

-กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้เสีย รวมถึงหน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาครัฐหรือเอกชน ค่าที่อยู่ในระดับ 3 หรือ 2

-กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับ ผลกระทบทางการเงิน รายได้ลด รายจ่ายเพิ่ม Financial ค่าที่อยู่ในระดับ 3 หรือ 2

-กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น กระทบต่อผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย Customer/User ค่าที่อยู่ในระดับ 3 หรือ 2

-กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น กระทบต่อกระบวนการภายใน Internal Process หรือ กระบวนการเรียนรู้ องค์ความรู้ Learning & Growth ค่าที่อยู่ในระดับ 1 หรือ 2

ตาราง 3 ตารางเมทริกซ์ระดับความเสี่ยง

ที่	โอกาส / ความเสี่ยง การทุจริต	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง			ระดับความรุนแรงของผลกระทบ			ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น x รุนแรง
		3	2	1	3	2	1	

แนวทางการพิจารณาระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง /
ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

ตาราง 3.1 ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยง การทุจริต	กิจกรรมหรือขั้นตอนหลัก MUST		กิจกรรมหรือขั้นตอนรอง SHOULD
		3	2	1
		3	2	1
		3	2	1

ตาราง 3.2 ระดับความรุนแรงของผลกระทบตาม Balanced Scorecard

โอกาส/ความเสี่ยง การทุจริต	1	2	3
- ผู้มีส่วนได้เสีย Stakeholders รวมถึง หน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาครัฐหรือเอกชน		x	x
- ผลกระทบทางการเงิน รายได้ลด รายจ่ายเพิ่ม Financial		x	x
- ผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย Customer/User		x	x
- ผลกระทบต่อกระบวนการภายใน Internal Process	x	x	
- กระบวนการเรียนรู้ องค์ความรู้ Learning & Growth	x	x	

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยง (Risk-Control Matrix Assessment)

นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น x รุนแรง) จากตาราง 3 มาทำการประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริตว่าอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน ในขั้นตอนนี้หน่วยงานต้องมีข้อมูลว่าในปัจจุบันหน่วยงานมีมาตรการป้องกัน หรือควบคุมความเสี่ยงอะไรบ้าง จึงจะทำให้การประเมินคุณภาพการจัดการควบคุมความเสี่ยงได้อย่างถูกต้อง

โดยเกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน แบ่งได้ 3 ระดับ ดังนี้

-ดี การควบคุมมีความเข้มแข็ง ดำเนินไปได้อย่างเหมาะสม สามารถจัดการได้ทันที ลดความเสี่ยง การทุจริตได้ ไม่กระทบถึงผู้ให้บริการ / ผู้รับมอบผลงาน องค์กรไม่มีผลเสียหายทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

-พอใช้ การควบคุมยังขาดประสิทธิภาพ แม้จัดการได้โดยส่วนใหญ่ แต่มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ให้บริการ / ผู้รับมอบผลงาน องค์กรยอมรับได้ มีความเข้าใจ แต่ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

-อ่อน การควบคุมไม่ได้มาตรฐานที่ยอมรับได้ จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบถึงผู้ให้บริการ/ ผู้รับมอบผลงาน และยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ตาราง 4 ตารางแสดงการประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยง การทุจริต	ประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน		
	ดี	พอใช้	อ่อน

ตาราง ๔ ให้นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง) จากตาราง ๓ มาทำการประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต โดยการวิเคราะห์จากประสิทธิผลหรือคุณภาพการจัดการกับความเสี่ยงที่มีอยู่ในปัจจุบัน (ดี หรือ พอใช้ หรือ อ่อน) เพื่อประเมินว่าความเสี่ยงการทุจริต มีค่าความเสี่ยงอยู่ในระดับใด จะได้นำไปบริหารจัดการความเสี่ยงตามความรุนแรงของความเสี่ยง ซึ่งจะต้องอยู่ในระหว่างคะแนน (3) ถึง (9) เท่านั้น โดยค่าคะแนนจากการประเมินจะเป็นดังนี้

ประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน	ค่าคะแนนประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน
ดี	3
พอใช้	5 หรือ 6
อ่อน	7 หรือ 8 หรือ 9

**แนวทางการประเมินค่าคะแนนระดับความเสี่ยง
เทียบกับประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน**

โอกาส/ความเสี่ยง การทุจริต	ประสิทธิภาพ การควบคุม ความเสี่ยง	ค่าประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยง ต่ำ	ค่าความเสี่ยง ปานกลาง	ค่าความเสี่ยง สูง
- การจ่ายเงินผ่านระบบ KTB Corporate online	ดี	ต่ำ (1)	ค่อนข้างต่ำ (2)	ปานกลาง (3)
	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ (4)	ปานกลาง (5)	ค่อนข้างสูง (6)
	อ่อน	ปานกลาง (7)	ค่อนข้างสูง (8)	สูง (9)

ขั้นตอนที่ 5 แผนบริหารความเสี่ยง

เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินการควบคุมความเสี่ยง ในตาราง 4 ในช่องค่าความเสี่ยง อยู่ในช่อง 3 หรือ 5 หรือ 6 หรือ 7 หรือ 8 หรือ 9 มาทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต

ตาราง 5 ตารางแผนบริหารความเสี่ยง

ชื่อแผนบริหารความเสี่ยง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยง การทุจริต	มาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต
	อธิบายเหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการ/กิจกรรม/แนวทาง

ตาราง 5 พิจารณาเหตุการณ์ความเสี่ยง ที่มีค่าความเสี่ยงการทุจริตสูงจากรายการ ๔ มาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง เพื่อป้องกันการทุจริต

ขั้นตอนที่ 6 การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวัง

เพื่อติดตามเฝ้าระวัง เป็นการประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในกิจกรรมตามแผนบริหารความเสี่ยงของขั้นตอนที่ 5 เพื่อเป็นการยืนยันผลการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด โดยแยกสถานะของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น 3 สี ได้แก่ เขียว เหลือง และแดง

- เขียว ยังไม่เกิด เฝ้าระวังต่อเนื่อง ยังไม่ต้องทำกิจกรรมเพิ่ม
- เหลือง เกิดขึ้นแล้ว แต่ยอมรับได้ แก้ไขได้ทัน่วงทีตามมาตรการ/นโยบาย/โครงการ/กิจกรรมที่เตรียมไว้
แผนใช้ได้ผล ความเสี่ยงการทุจริตลดลงระดับความรุนแรง < 3
- แดง เกินกว่าการยอมรับ ยังแก้ไขไม่ได้ ควรมีมาตรการ/นโยบาย/โครงการ/กิจกรรม เพิ่มขึ้น แผนใช้ไม่ได้ผล ความเสี่ยงการทุจริตไม่ลดลง ระดับความรุนแรง > 3

ตาราง 6 ตารางจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

ที่	มาตรการป้องกันการทุจริต	โอกาส/ความเสี่ยง การทุจริต	สถานะความเสี่ยง		
			เขียว	เหลือง	แดง

ตาราง 6 ให้อายงานสถานะของการเฝ้าระวังการทุจริตตามแผนบริหารความเสี่ยงในตาราง ๕ ว่าอยู่ในสถานะความ เสี่ยงระดับใดเพื่อพิจารณาหากิจกรรมเพิ่มเติมกรณีอยู่ในข่ายที่ยังแก้ไขไม่ได้

ขั้นตอนที่ 7 จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง

นำผลจากการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต จากตาราง 6 ตามสถานะ 3 สถานะ ซึ่งในขั้นตอนที่ 7 สถานะ ความเสี่ยงการทุจริตที่อยู่ในข่ายยังแก้ไขไม่ได้ จะต้องมีกิจกรรมหรือมาตรการเพิ่มเติมต่อไป โดยแยกสถานะเพื่อทำ ระบบบริหารความเสี่ยง ออกเป็น

- แดง เกินกว่ายอมรับ ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม
- เหลือง เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม
- เขียว ยังไม่เกิด เฝ้าระวังต่อเนื่อง

ตาราง 7 ตารางจัดทำระบบความเสี่ยง

- แดง เกินกว่ายอมรับ ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม

ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต เพิ่มเติม

- เหลือง เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม

ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต เพิ่มเติม

- เขียว ยังไม่เกิด ฝ้าระวังต่อเนื่อง

ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต เพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ 8 การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง

เป็นการจัดทำรายงานสรุปในภาพรวม ว่ามีผลจากการบริหารความเสี่ยงการทุจริตตามขั้นตอนที่ 7 ของแต่ละสถานะ (สี) อย่างไร เพื่อเป็นเครื่องมือในการกำกับ ติดตาม ประเมินผล

เขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ เหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง แดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

ตาราง 8 ตารางรายงานการบริหารความเสี่ยง

ที่	สรุปสถานะความเสี่ยงการทุจริต		
	เขียว	เหลือง	แดง

ขั้นตอนที่ 9 การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง

เป็นการจัดทำแบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตจากตาราง 8 ต่อผู้บริหารของหน่วยงาน

ส่วนที่ 3

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต สำนักงานสาธารณสุขอำเภอลานกระบือ

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอลานกระบือ ได้นำข้อมูลการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ข้อมูลรายงานการควบคุมภายใน ปีงบประมาณ พ.ศ.2566 ข้อมูลการสืบสวน/สอบสวนทางวินัยข้าราชการและเจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า มีประเด็นความเสี่ยงที่อาจจะก่อให้เกิดการทุจริต ได้แก่

1. การจัดซื้อจัดจ้างและการจัดหาพัสดุ พบว่า ปัญหาเกิดจากบุคลากรหรือผู้ปฏิบัติงานยังขาดความเข้าใจในระเบียบ กฎหมาย การจัดทำทะเบียนคุมพัสดุของกลุ่มงานไม่เป็นปัจจุบัน
2. การใช้จ่ายงบประมาณไม่ถูกต้องตามระเบียบ เช่น การส่งใช้คืนเงินยืมไม่เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด การจ่ายเงินผ่านระบบ KTB Corporate Online การส่งเงินเข้าบัญชีกองทุนประกันสังคมสำหรับลูกจ้างหน่วยบริการล่าช้า กว่ากำหนด การเบิกค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลา ราชการ การเบิกค่าเบี้ยเลี้ยง เหม่าจ่าย และเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของผู้ปฏิบัติงานด้านการสาธารณสุข (พ.ต.ส.) เป็นต้น พบว่า ปัญหาส่วนหนึ่งเกิดจากบุคลากรขาดความเข้าใจในระเบียบ กฎหมาย ขั้นตอนการปฏิบัติงานของหน่วยงานยังขาดการปฏิบัติงานที่รัดกุม
3. การใช้ทรัพย์สินของทางราชการไปใช้ส่วนตัว กรณีการใช้รถราชการ
4. การจัดทำโครงการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม และสัมมนา ไม่เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง
5. ความโปร่งใสของการใช้อำนาจ และตำแหน่งหน้าที่
 - การเอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้อง

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ได้กำหนดมาตรการป้องกันความเสี่ยงในประเด็นการจัดซื้อจัดจ้างและการจัดหาพัสดุ การใช้ทรัพย์สินของทางราชการไปใช้ส่วนตัว กรณีการใช้รถราชการ การใช้อำนาจหน้าที่เอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้อง การจัดทำโครงการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม และสัมมนา การใช้จ่ายงบประมาณไม่ถูกต้องตามระเบียบ กรณีการเบิกค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ การเบิกการเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงเหม่าจ่าย และเงินเพิ่ม สำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของผู้ปฏิบัติงานด้านการสาธารณสุข (พ.ต.ส.)

ดังนั้น ในปีงบประมาณ พ.ศ.2566 จึงดำเนินการประเมินความเสี่ยงด้านที่3 ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการ บริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ กระบวนการจ่ายเงินผ่านระบบ KTB Corporate Online เพื่อกำหนดมาตรการ แนวทางในการป้องกันความเสี่ยง โดยดำเนินการประเมินความเสี่ยง 9 ขั้นตอน ดังนี้

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต : ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณ และการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

กระบวนการ : การจ่ายเงินผ่านระบบ KTB Corporate Online

ขั้นเตรียมการ : การเตรียมข้อมูล

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	มาตรการที่มีในปัจจุบัน
1	<p>การเปิดใช้บริการ</p> <ul style="list-style-type: none"> -กำหนดหรือมอบหมายผู้มีสิทธิเข้าใช้งานระบบ ไม่เหมาะสมตามหลักเกณฑ์ -ไม่ผ่านการอนุมัติหรือเห็นชอบจากผู้มีอำนาจ 	<ul style="list-style-type: none"> -มีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรแต่งตั้งบุคคลปฏิบัติหน้าที่ในระบบ -การเงินดูเพิ่ม
2	<p>การจ่ายเงิน</p> <ul style="list-style-type: none"> -จ่ายเงินไม่เป็นไปตามประเภท/รายการที่กำหนด -โอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้รับเงิน ไม่ถูกต้อง/ครบถ้วน -ไม่มีหลักฐานแบบแจ้งข้อมูลการรับเงินโอนผ่านระบบ -ไม่มีรายงานสรุปผลการโอนเงินที่ได้จากระบบเป็นหลักฐานการจ่าย หรือไม่ปรากฏรายการโอนเงินในรายงานต่างๆ ที่ได้จากระบบ 	<ul style="list-style-type: none"> -ตรวจสอบเงินงบประมาณคงเหลือในระบบว่ามีเพียงพอสำหรับการเบิกจ่าย ก่อนเสนอผู้มีอำนาจอนุมัติเบิกจ่ายหรือก่อนการบันทึกรายการขอเบิกในระบบ -อนุมัติเบิกจ่ายในระบบโดยผู้มีอำนาจหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย -จัดทำรายงานการเบิกจ่ายเงินและหรือการโอนเงินในระบบ ทั้งการโอนเงินเข้าบัญชีของหน่วยงาน และการโอนเงินเข้าบัญชีผู้มีสิทธิรับเงินหรือเจ้าหน้าที่ เพื่อประกอบการอนุมัติ การตรวจสอบ/เป็นหลักฐานประกอบการจ่ายเงิน
3	<p>การตรวจสอบ ณ สิ้นวัน / การควบคุม กำกับดูแล ตรวจสอบ การจ่ายเงิน</p> <ul style="list-style-type: none"> -ไม่มีการตรวจสอบการจ่ายเงินทุกสิ้นวันทำการตามที่หลักเกณฑ์ฯ กำหนด -มีการตรวจสอบโดยผู้มีคุณสมบัติหรือสถานะที่ไม่เหมาะสมหรือขาดความเป็นอิสระ เช่น ตรวจสอบโดยผู้ทำหน้าที่โอนเงิน -มีการตรวจสอบโดยวิธีปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมหรือกำหนดวิธีการตรวจสอบที่ไม่ถูกต้องชัดเจน 	<ul style="list-style-type: none"> -กำหนดผู้มีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของรายการเบิกจ่าย หรือรายการโอนเงินในระบบ ทุกสิ้นวันทำการ (ไม่ใช่บุคคลเดียวกันกับผู้โอนเงิน) -จัดเก็บรายงานแสดงการโอนเงินเข้าบัญชีผู้มีสิทธิรับเงินแบบประกอบหลักฐานขอเบิกตามลำดับการจ่ายในแต่ละวัน -ตรวจสอบว่ามีรายการขอเบิกเงินในระบบที่หน่วยงานยังไม่ได้รับโอนเงินจากระบบ และรายการค้างจ่ายในระบบหรือรายการขอเบิกเงินที่ได้รับโอนเงินเข้าบัญชีหน่วยงานแล้ว แต่ยังไม่ได้ออนเงินให้เจ้าหน้าที่หรือผู้มีสิทธิรับเงิน -จัดทำทะเบียนคุมการขอรับโอนเงินผ่านระบบฯ และมีการตรวจสอบให้เป็นปัจจุบัน -หัวหน้า/ผู้บังคับบัญชา ในแต่ละขั้นตอน มีการกำกับ ควบคุม ทานการปฏิบัติงานของบุคลากรผู้จัดทำเอกสารหลักฐานการจ่าย ผู้ทำหน้าที่โอนเงิน และผู้ตรวจสอบรายงานสรุปต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ

ขั้นตอนที่ 1 การระบุความเสี่ยง

ตาราง 1 ตารางระบุความเสี่ยง (Know Factor และ Unknown Factor)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยง การทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
		Known Factor	Unknown Factor
1	กำหนดหรือมอบหมายผู้มีสิทธิเข้าใช้งานระบบ ไม่เหมาะสมตามหลักเกณฑ์	√	
2	โอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้รับเงินไม่ถูกต้อง/ครบถ้วน	√	
3	โอนเงินโดยผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบหรือโดยผู้ไม่มีสิทธิเข้าใช้งาน		√
4	การตรวจสอบการจ่ายเงินทุกสิ้นวันทำการตามที่หลักเกณฑ์ฯ กำหนด -ไม่มีการตรวจสอบการจ่ายเงินทุกสิ้นวันทำการตามที่หลักเกณฑ์ฯ กำหนด -มีการตรวจสอบโดยผู้ที่มีคุณสมบัติหรือสถานะที่ไม่เหมาะสมหรือขาดความเป็นอิสระ เช่น ตรวจสอบโดยผู้ทำหน้าที่โอนเงิน	√	

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

นำข้อมูลจากตาราง 1 มาวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงการทุจริตของแต่ละโอกาส / ความเสี่ยงการทุจริต โดยความหมายของสถานะความเสี่ยง มีรายละเอียด ดังนี้

- เขียว ความเสี่ยงระดับต่ำ
- เหลือง ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติควบคุมดูแลได้
- ส้ม ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงานภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ
- แดง ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตาราง 2 ตารางแสดงสถานะความเสี่ยง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยง การทุจริต	สถานะความเสี่ยง			
		เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
1	กำหนดหรือมอบหมายผู้มีสิทธิเข้าใช้งานระบบ ไม่เหมาะสมตามหลักเกณฑ์	√			
2	โอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้รับเงินไม่ถูกต้อง/ครบถ้วน		√		
3	โอนเงินโดยผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบหรือโดยผู้ไม่มีสิทธิเข้าใช้งาน	√			
4	การตรวจสอบการจ่ายเงินทุกสิ้นวันทำการตามที่หลักเกณฑ์ฯ กำหนด -ไม่มีการตรวจสอบการจ่ายเงินทุกสิ้นวันทำการตามที่หลักเกณฑ์ฯ กำหนด -มีการตรวจสอบโดยผู้มีความสัมพันธ์หรือสถานะที่ไม่เหมาะสมหรือขาดความเป็นอิสระ เช่น ตรวจสอบโดยผู้ทำหน้าที่โอนเงิน		√		

ขั้นตอนที่ 3 เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)

เมื่อพิจารณาจากตาราง 2 พบว่า โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต มีขั้นตอนสถานะความเสี่ยงระดับปานกลาง (สีเหลือง) 1 ขั้นตอน และมีสถานะความเสี่ยงระดับสูง (สีส้ม) 1 ขั้นตอน นำมาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม ซึ่งได้จากระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง ที่มีค่า 1-3 คูณด้วย ระดับความรุนแรงของผลกระทบ ที่มีค่า 1-3 เช่นกัน โดยเกณฑ์ในการให้ค่า 1-3 มีดังนี้

3.1 ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง มีแนวทางในการพิจารณาดังนี้

-ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนการงานนั้นๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็น MUST หมายถึง มีความจำเป็นสูงของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตที่ต้องทำการป้องกัน ไม่ดำเนินการไม่ได้ ค่า MUST คือ ค่าที่อยู่ในระดับ 3 หรือ 2

-ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนรองของกระบวนการงานนั้นๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็น SHOULD หมายถึง มีความจำเป็นต่ำในการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต ค่าของ SHOULD คือ ค่าที่อยู่ในระดับ 1

3.2 ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีแนวทางในการพิจารณาดังนี้

-กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้เสีย รวมถึงหน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาครัฐหรือข่าย ค่าที่อยู่ในระดับ 3 หรือ 2

-กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับ ผลกระทบทางการเงิน รายได้ลดรายจ่ายเพิ่ม Financial ค่าที่อยู่ในระดับ 3 หรือ 2

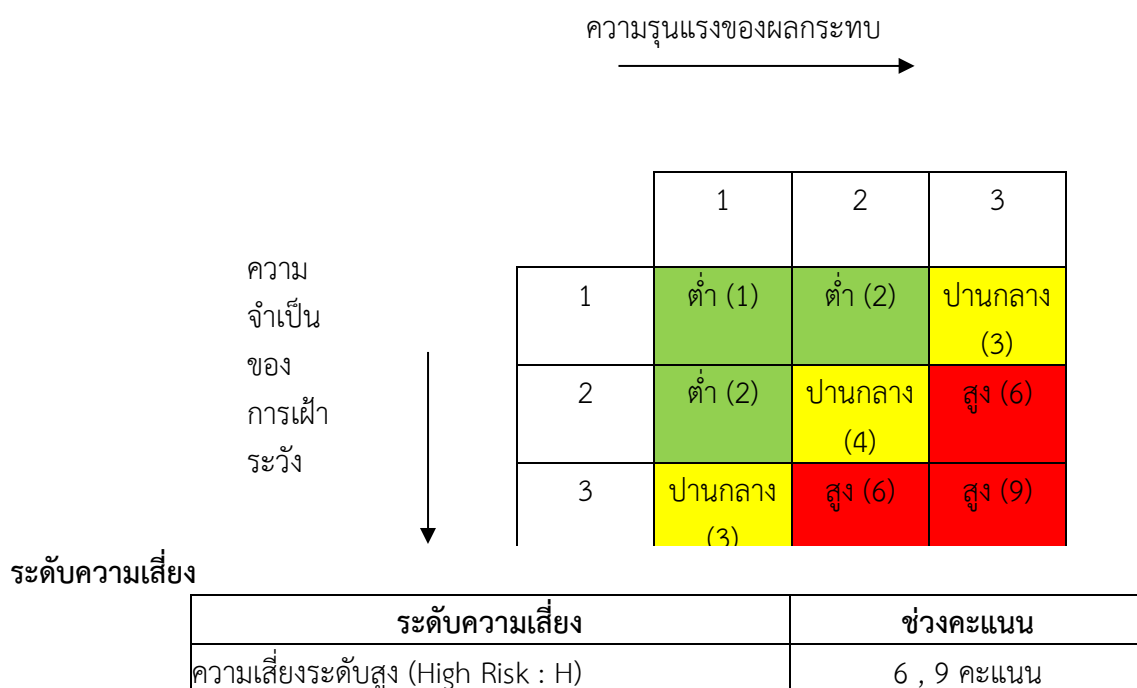
-กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น กระทบต่อผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย Customer/User ค่าที่อยู่ในระดับ 3 หรือ 2

-กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น กระทบต่อกระบวนการภายใน Internal Process หรือ กระบวนการเรียนรู้ องค์ความรู้ Learning & Growth ค่าที่อยู่ในระดับ 1 หรือ 2

ตาราง 3 ตารางเมทริกซ์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยง การทุจริต	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง			ระดับความรุนแรงของผลกระทบ			ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น x รุนแรง
		3	2	1	3	2	1	
1	โอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้รับเงินไม่ถูกต้อง/ครบถ้วน	3			2			6
2	การตรวจสอบการจ่ายเงินทุกสิ้นวันทำการตามที่หลักเกณฑ์ฯ กำหนด -ไม่มีการตรวจสอบการจ่ายเงินทุกสิ้นวันทำการตามที่หลักเกณฑ์ฯ กำหนด -มีการตรวจสอบโดยผู้มีคุณสมบัติหรือสถานะที่ไม่เหมาะสมหรือขาดความเป็น อิสระ เช่น ตรวจสอบโดยผู้ทำหน้าที่โอนเงิน	3			2			6

Risk Matrix

ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	3 , 4 คะแนน
ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	1-2 คะแนน

**แนวทางการพิจารณาระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง /
ระดับความรุนแรงของผลกระทบ**

ตาราง 3.1 ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยง การทุจริต	กิจกรรมหรือขั้นตอนหลัก MUST	กิจกรรมหรือขั้นตอนรอง SHOULD
1	โอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้รับเงินไม่ถูกต้อง/ครบถ้วน	3	
2	การตรวจสอบการจ่ายเงินทุกสิ้นวันทำการ ตามที่หลักเกณฑ์ฯ กำหนด -ไม่มีการตรวจสอบการจ่ายเงินทุกสิ้นวันทำการ ตามที่หลักเกณฑ์ฯ กำหนด -มีการตรวจสอบโดยผู้มีคุณสมบัติหรือสถานะที่ ไม่เหมาะสมหรือขาดความเป็นอิสระ เช่น ตรวจสอบโดยผู้ทำหน้าที่โอนเงิน	3	

ตาราง 3.2 ระดับความรุนแรงของผลกระทบตาม Balanced Scorecard

โอกาส/ความเสี่ยง การทุจริต	1	2	3
โอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้รับเงินไม่ถูกต้อง/ครบถ้วน (ผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมาย)		√	
การตรวจสอบการจ่ายเงินทุกสิ้นวันทำการตามที่หลักเกณฑ์ฯ กำหนด -ไม่มีการตรวจสอบการจ่ายเงินทุกสิ้นวันทำการตามที่หลักเกณฑ์ฯ กำหนด -มีการตรวจสอบโดยผู้มีคุณสมบัติหรือสถานะที่ไม่เหมาะสมหรือขาดความ เป็นอิสระ เช่น ตรวจสอบโดยผู้ทำหน้าที่โอนเงิน (ผลกระทบต่อกระบวนการภายใน)		√	

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยง (Risk-Control Matrix Assessment)

นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น x รุนแรง) จากตาราง 3 มาทำการประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริตว่าอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน ในขั้นตอนนี้หน่วยงานต้องมีข้อมูลว่าในปัจจุบันหน่วยงานมีมาตรการป้องกัน หรือควบคุมความเสี่ยงอะไรบ้าง จึงจะทำให้การประเมินคุณภาพการจัดการควบคุมความเสี่ยงได้อย่างถูกต้อง

โดยเกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน แบ่งได้ 3 ระดับ ดังนี้

-ดี การควบคุมมีความเข้มแข็ง ดำเนินไปได้อย่างเหมาะสม สามารถจัดการได้ทันที ลดความเสี่ยงการทุจริตได้ ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ / ผู้รับมอบผลงาน องค์กรไม่มีผลเสียทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

-พอใช้ การควบคุมยังขาดประสิทธิภาพ แม้จัดการได้โดยส่วนใหญ่ แต่มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึง ผู้ใช้บริการ / ผู้รับมอบผลงาน องค์กรยอมรับได้ มีความเข้าใจ แต่ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

-อ่อน การควบคุมไม่ได้มาตรฐานที่ยอมรับได้ จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ ผู้รับมอบผลงาน และยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ตาราง 4 ตารางแสดงการประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยง การทุจริต	ประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยง	ค่าประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยงต่ำ	ค่าความเสี่ยงปานกลาง	ค่าความเสี่ยงสูง
โอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้รับเงินไม่ถูกต้อง/ครบถ้วน	พอใช้			✓ (ค่อนข้างสูง)
การตรวจสอบการจ่ายเงินทุกสิ้นวันทำการตามที่หลักเกณฑ์ฯ กำหนด -ไม่มีการตรวจสอบการจ่ายเงินทุกสิ้นวันทำการตามที่หลักเกณฑ์ฯ กำหนด -มีการตรวจสอบโดยผู้มีคุณสมบัติหรือสถานะที่ไม่เหมาะสมหรือขาดความเป็นอิสระ เช่น ตรวจสอบโดยผู้ทำหน้าที่โอนเงิน	พอใช้			✓ (ค่อนข้างสูง)

ตาราง 4 ให้นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง) จากตาราง 3 มาทำการประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต มาทำการประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตโดยการวิเคราะห์จากประสิทธิผลหรือคุณภาพการจัดการกับความเสี่ยงที่มีอยู่ในปัจจุบัน (ดี หรือ พอใช้ หรือ อ่อน เพื่อประเมินว่าความเสี่ยงการทุจริต มีค่าความเสี่ยงอยู่ในระดับใด จะได้นำไปบริหารจัดการความเสี่ยงตามความ รุนแรงของความเสี่ยง ซึ่งจะต้องอยู่ในระหว่างคะแนน (3) ถึง (9) เท่านั้น โดยค่าคะแนนจากการประเมินจะเป็นดังนี้

ขั้นตอนที่ 5 แผนบริหารความเสี่ยง

จากการประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริตในตาราง 4 พบว่า การโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้รับเงินไม่ถูกต้อง/ครบถ้วน มีความเสี่ยงอยู่ในระดับค่อนข้างสูง และการตรวจสอบการจ่ายเงินทุกสิ้นวันทำการตามที่หลักเกณฑ์ฯ กำหนด มีความเสี่ยงอยู่ในระดับปานกลาง จึงนำมาทำแผนบริหารความเสี่ยง โดยนำมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตที่มีอยู่ในปัจจุบันและใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มาจัดทำมาตรการในครั้งนี้ และมีมาตรการป้องกันเพิ่มเติมจากการประเมินในครั้งนี้

ตาราง 5 ตารางแผนบริหารความเสี่ยง

ชื่อแผนบริหารความเสี่ยง การจ่ายเงินผ่านระบบ KTB Corporate Online

ที่	โอกาส/ความเสี่ยง การทุจริต	มาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต
1	โอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้รับเงินไม่ถูกต้อง/ครบถ้วน	<ul style="list-style-type: none"> -ตรวจสอบกรณีคำนำหน้า/ชื่อ/สกุล ไม่ตรงกัน จะขอเอกสารประกอบเพิ่มเติม เพื่อยืนยันตัวตน -ตรวจสอบเอกสารกับรายการโอนเงินให้ถูกต้องตรงกับผู้มีสิทธิรับเงิน ให้มีความเข้มงวดขึ้น -ตรวจสอบเงินงบประมาณคงเหลือในระบบว่ามีเพียงพอสำหรับการเบิกจ่าย ก่อนเสนอผู้มีอำนาจอนุมัติเบิกจ่าย หรือก่อนการบันทึกรายการขอเบิกในระบบ -อนุมัติเบิกจ่ายในระบบโดยผู้มีอำนาจหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย -จัดทำรายงานการเบิกจ่ายเงินและหรือการโอนเงินในระบบ ทั้งการโอนเงินเข้าบัญชีของหน่วยงาน และการโอนเงินเข้าบัญชีผู้มีสิทธิรับเงินหรือเจ้าหน้าที่ เพื่อประกอบการอนุมัติ การตรวจสอบ/เป็นหลักฐานประกอบการจ่ายเงิน
2	<p>การตรวจสอบการจ่ายเงินทุกสิ้นวันทำการตามที่หลักเกณฑ์ฯ กำหนด</p> <ul style="list-style-type: none"> -ไม่มีการตรวจสอบการจ่ายเงินทุกสิ้นวันทำการตามที่หลักเกณฑ์ฯ กำหนด -มีการตรวจสอบโดยผู้มีคุณสมบัติหรือสถานะที่ไม่เหมาะสมหรือขาดความเป็นอิสระ เช่น ตรวจสอบโดยผู้ทำหน้าที่โอนเงิน 	<ul style="list-style-type: none"> -ลงข้อมูลการโอนเงินในไลน์กลุ่มเพื่อให้ผู้มีสิทธิรับเงินตรวจสอบ -จัดทำรายงานการเบิกจ่ายเงินและหรือการโอนเงินในระบบ ทั้งการโอนเงินเข้าบัญชีของหน่วยงาน และการโอนเงินเข้าบัญชีผู้มีสิทธิรับเงินหรือเจ้าหน้าที่ เพื่อประกอบการอนุมัติ การตรวจสอบ/เป็นหลักฐานประกอบการจ่ายเงิน -กำหนดผู้มีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของรายการเบิกจ่าย หรือรายการโอนเงินในระบบ ทุกสิ้นวันทำการ (ไม่ใช่บุคคลเดียวกันกับผู้โอนเงิน)

ตาราง 5 ตารางแผนบริหารความเสี่ยง (ต่อ)

ชื่อแผนบริหารความเสี่ยง การจ่ายเงินผ่านระบบ KTB Corporate Online

ที่	โอกาส/ความเสี่ยง การทุจริต	มาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต
		<p>-จัดเก็บรายงานแสดงการโอนเงินเข้าบัญชีผู้มีสิทธิรับเงิน</p> <p>แนบประกอบหลักฐานขอเบิกตามลำดับการจ่ายในแต่ละวัน</p> <p>-ตรวจสอบว่ามีรายการขอเบิกเงินในระบบที่หน่วยงานยังไม่ได้รับโอนเงินจากระบบ และรายการค้างจ่ายในระบบ หรือรายการขอเบิกเงินที่ได้รับโอนเงินเข้าบัญชีหน่วยงานแล้ว แต่ยังไม่ได้ออนเงินให้เจ้าหน้าที่หรือผู้มีสิทธิรับเงิน</p> <p>-จัดทำทะเบียนคุมการขอรับโอนเงินผ่านระบบฯ และมี การตรวจสอบให้เป็นปัจจุบัน</p> <p>-หัวหน้า/ผู้บังคับบัญชา ในแต่ละขั้นตอน มีการกำกับดูแล สอบทานการปฏิบัติงานของบุคลากรผู้จัดทำเอกสาร หลักฐานการจ่าย ผู้ทำหน้าที่โอนเงิน และผู้ตรวจสอบ รายงานสรุปต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ</p>

ขั้นตอนที่ 6 การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวัง

เพื่อติดตามเฝ้าระวัง เป็นการประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในกิจกรรมตามแผนบริหารความเสี่ยง ของขั้นตอนที่ 5 เพื่อเป็นการยืนยันผลการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด โดยแยก สถานะของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น 3 สี ได้แก่ เขียว เหลือง และแดง

- เขียว ยังไม่เกิด เฝ้าระวังต่อเนื่อง ยังไม่ต้องทำกิจกรรมเพิ่ม
- เหลือง เกิดขึ้นแล้ว แต่ยอมรับได้ แก้ไขได้ทันที่ตามมาตรการ/นโยบาย/โครงการ/กิจกรรมที่เตรียมไว้
แผนใช้ได้ผล ความเสี่ยงการทุจริตลดลง
- แดง เกินกว่าการยอมรับ ยังแก้ไขไม่ได้ ควรมีมาตรการ/นโยบาย/โครงการ/กิจกรรม เพิ่มขึ้น แผนใช้ไม่ได้ผล
ความเสี่ยงการทุจริตไม่ลดลง

ตาราง 6 ตารางจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

ที่	มาตรการป้องกันการทุจริต	โอกาส/ความเสี่ยง การทุจริต	สถานะความเสี่ยง		
			เขียว	เหลือง	แดง
1	<ul style="list-style-type: none"> -ตรวจสอบกรณีค่านำหน้า/ชื่อ/สกุล ไม่ตรงกัน จะขอเอกสารประกอบเพิ่มเติม เพื่อยืนยันตัวตน -ตรวจสอบเอกสารกับรายการโอนเงินให้ถูกต้อง ตรงกับผู้ที่มีสิทธิรับเงิน ให้มีความเข้มงวดขึ้น -ตรวจสอบเงินงบประมาณคงเหลือในระบบว่ามี เพียงพอสำหรับการเบิกจ่าย ก่อนเสนอผู้มีอำนาจ อนุมัติเบิกจ่ายหรือก่อนการบันทึกรายการขอเบิก ในระบบ -อนุมัติเบิกจ่ายในระบบโดยผู้มีอำนาจหรือผู้ที่ ได้รับมอบหมาย 	โอนเงินเข้าบัญชีเงินฝาก ธนาคารของผู้รับเงินไม่ ถูกต้อง/ครบถ้วน	√		
2	<ul style="list-style-type: none"> -ลงข้อมูลการโอนเงินในไลน์กลุ่มเพื่อให้ผู้มีสิทธิ รับเงินตรวจสอบ -จัดทำรายงานการเบิกจ่ายเงินและหรือการโอน เงินในระบบ ทั้งการโอนเงินเข้าบัญชีของ หน่วยงาน และการโอนเงินเข้าบัญชีผู้มีสิทธิรับ เงินหรือเจ้าหน้าที่ เพื่อประกอบการอนุมัติ การ ตรวจสอบ/เป็นหลักฐานประกอบการจ่ายเงิน -กำหนดผู้มีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของ รายการเบิกจ่าย หรือรายการโอนเงินในระบบ ทุกสิ้นวันทำการ (ไม่ใช่บุคคลเดียวกันกับผู้โอนเงิน) -จัดเก็บรายงานแสดงการโอนเงินเข้าบัญชีผู้มีสิทธิ รับเงินแนบประกอบหลักฐานขอเบิกตามลำดับ การจ่ายในแต่ละวัน 	<p>การตรวจสอบการ จ่ายเงินทุกสิ้นวันทำการ ตามที่หลักเกณฑ์ฯ กำหนด</p> <p>ไม่มีการตรวจสอบการ จ่ายเงินทุกสิ้นวันทำการ ตามที่หลักเกณฑ์ฯ กำหนด</p> <p>มีการตรวจสอบโดยผู้มี คุณสมบัติหรือสถานะที่ ไม่เหมาะสมหรือขาด ความเป็นอิสระ เช่น ตรวจสอบโดยผู้ทำหน้าที่ โอนเงิน</p>	√		

ตาราง 6 (ต่อ) ตารางจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

ที่	มาตรการป้องกันการทุจริต	โอกาส/ความเสี่ยง การทุจริต	สถานะความเสี่ยง		
			เขียว	เหลือง	แดง
	<p>-ตรวจสอบว่ามีรายการขอเบิกเงินในระบบที่หน่วยงานยังไม่ได้รับโอนเงินจากระบบ และรายการค้ำจ่ายในระบบหรือรายการขอเบิกเงินที่ได้รับโอนเงินเข้าบัญชีหน่วยงานแล้วแต่ยังไม่ได้โอนเงินให้เจ้าหน้าที่หรือผู้มีสิทธิรับเงิน</p> <p>-จัดทำทะเบียนคุมการขอรับโอนเงินผ่านระบบฯ และมีการตรวจสอบให้เป็นปัจจุบัน</p> <p>-หัวหน้า/ผู้บังคับบัญชา ในแต่ละขั้นตอน มีการกำกับดูแล สอบทานการปฏิบัติงานของบุคลากรผู้จัดทำเอกสารหลักฐานการจ่าย ผู้ทำหน้าที่โอนเงิน และผู้ตรวจสอบรายงานสรุปต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ</p>				

ขั้นตอนที่ 7 จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง

นำผลจากการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต จากตาราง 6 ตามสถานะ 3 สถานะ ซึ่งในขั้นตอนที่ 7 สถานะความเสี่ยงการทุจริตที่อยู่ในข่ายยังแก้ไขไม่ได้ จะต้องมิกิจกรรมหรือมาตรการเพิ่มเติมต่อไป โดยแยกสถานะเพื่อทำระบบบริหารความเสี่ยง ออกเป็น

- แดง เกินกว่ายอมรับ ควรมิกิจกรรมเพิ่มเติม
- เหลือง เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ ควรมิกิจกรรมเพิ่มเติม
- เขียว ยังไม่เกิด เฝ้าระวังต่อเนื่อง

ตาราง 7 ตารางจัดทำระบบความเสี่ยง

- เขียว ยังไม่เกิด ฝ้าระวังต่อเนื่อง

ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต (เพิ่มเติม)
1. โอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคาร ของผู้รับเงินไม่ถูกต้อง/ครบถ้วน 2. การตรวจสอบการจ่ายเงินทุกสิ้น วันทำการตามที่หลักเกณฑ์ฯ กำหนด -ไม่มีการตรวจสอบการจ่ายเงินทุก สิ้นวันทำการตามที่หลักเกณฑ์ฯ กำหนด -มีการตรวจสอบโดยผู้มีความซื่อสัตย์ หรือสถานะที่ไม่เหมาะสมหรือขาด ความเป็นอิสระ เช่น ตรวจสอบโดย ผู้ทำหน้าที่โอนเงิน	-ควบคุมกำกับระยะเวลาในการตรวจสอบให้เป็นไปตามที่กำหนด

เป็นการจัดทำรายงานสรุปในภาพรวม ว่ามีผลจากการบริหารความเสี่ยงการทุจริตตามขั้นตอนที่ 7
 ของแต่ละสถานะ (สี) อย่างไร เพื่อเป็นเครื่องมือในการกำกับ ติดตาม ประเมินผล

- เขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ
- เหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง
- แดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

ตาราง 8 ตารางรายงานการบริหารความเสี่ยง

ที่	สรุปสถานะความเสี่ยงการทุจริต		
	เขียว	เหลือง	แดง
1	โอนเงินเข้าบัญชีเงินฝาก ธนาคารของผู้รับเงินไม่ถูกต้อง/ ครบถ้วน	-	-
2	การตรวจสอบการจ่ายเงินทุก สิ้นวันทำการตามที่หลักเกณฑ์ฯ กำหนด -ไม่มีการตรวจสอบการจ่ายเงิน ทุกสิ้นวันทำการตามที่ หลักเกณฑ์ฯ กำหนด	-	-

ตาราง 8 (ต่อ) ตารางรายงานการบริหารความเสี่ยง

ที่	สรุปสถานะความเสี่ยงการทุจริต		
	เขียว	เหลือง	แดง
	- มีการตรวจสอบโดยผู้มีคุณสมบัติหรือสถานะที่ไม่เหมาะสมหรือขาดความเป็นอิสระ เช่น ตรวจสอบโดยผู้ทำหน้าที่โอนเงิน		

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงมหาดไทย. (2564). คู่มือการประเมินความเสี่ยงการทุจริต กระทรวงมหาดไทย ประจำปี 2564. สืบค้น 11 มกราคม 2566, จาก [http://www.anticor.moi.go.th/data/note-order64/คู่มือความเสี่ยงปรับ%20\(ล่าสุด\).pdf](http://www.anticor.moi.go.th/data/note-order64/คู่มือความเสี่ยงปรับ%20(ล่าสุด).pdf)
- กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงาน ป.ป.ท. (2561). คู่มือประเมินความเสี่ยงการทุจริต FRAs : FRAUD RISK-ASSESSMENTS. สืบค้น 23 พฤศจิกายน 2565, จาก https://www.thalohalo.go.th/datacenter/doc_download/a_190619_140931.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.). (2563). คู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต การจัดทำมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต สำหรับภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน. สืบค้น 12 มกราคม 2566, จาก https://www.pacc.go.th/acoc_2018/uploads/2018/08/Manual5_1.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.). (2564). คู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต (CORRUPTION RISK ASSESSMENT) การขับเคลื่อนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เหนือการประเมินเชิงคุณภาพ “มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต” (CORRUPTION RISK CONTROL) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565. สืบค้น 10 มกราคม 2566, จาก https://www.pacc.go.th/pacc_2015/uploads/files/pr2022/manualrisk2565.pdf
- สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2563). การประเมินความเสี่ยงการทุจริตของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. สืบค้น 23 พฤศจิกายน 2565, จาก <https://www.moac.go.th/anticorruption-news-files-421591791161>
- องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโจด. (2564). การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปี 2564, สืบค้น 23 พฤศจิกายน 2565, จาก https://www.huayjod-kk.go.th/menu_file/9c385037b2a2e3a81137cee4acbbc96c.pdf
- QHSE Support. (2022). 3x3 Risk Matrix. Retrieved 16 January 2023, from <https://qhse.support/index.htm?context=45>
- Smartsheet. (2017). Risk Matrix Templates. Retrieved 16 January 2023, from <https://www.smartsheet.com/all-risk-assessment-matrix-templates-you-need>
- Vector Solutions. (2019). Levels of a Risk Matrix. Retrieved 16 January 2023, from <https://www.vectorsolutions.com/resources/blogs/levels-of-a-risk-matrix/>